

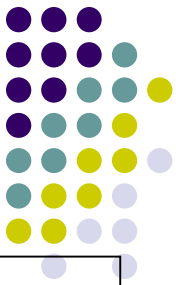
COMUNICACIÓ I LLENGUATGE

Pràctiques educatives per ajudar a fomentar i millorar la comunicació i el llenguatge, en el marc de l'escola inclusiva.

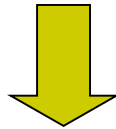
*Seminari MEE - EAP Sant Martí
abril 2011*

Entre les seves funcions de M.E.E.

..... Suport al professorat en la planificació i desenvolupament d'activitats que afavoreixin la participació de tots els alumnes, per l'adquisició de les capacitats bàsiques establertes en l'etapa.

(Una capacitat fonamental)

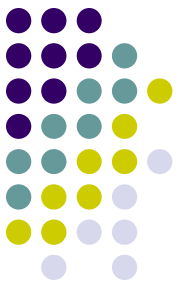

La comunicació i el llenguatge

.....altres :

- * Desenvolupament de les activitats i programes específics que els alumnes amb n.e.e. requereixin. (+)
- * Col·laboració en el seguiment i avaluació d'aquest alumnat.

Per què insistir en la comunicació i el llenguatge?

Per què mitjançant el llenguatge desenvolupem....

- La capacitat de **mantenir una atenció conjunta**.
- La capacitat de **fer saber a una altre persona què vols** alguna cosa. (Cridar l'atenció, preguntar..)
- La capacitat d'explicar a algú, **informar** d'alguna cosa que ha succeït.
- La capacitat **de narrar** una experiència viscuda, un fet real o fantàstic...
- La capacitat de **gestionar les activitats d'aprenentatge i aprendre** .(en treball individual , en diàlegs, en treball en petits grups....)

Com pot col·laborar la MEE amb l'escola per tal de millorar el llenguatge de tots els nens /es. ?

Possible procés.....

1.- Recordar, repassar , amb els mestres i grups de treball dels centre:

- * Com s'aprèn el llenguatge .
- * Aspectes evolutius bàsics del desenvolupament de la comunicació i llenguatge.

2.- Col·laborar amb als mestres per a observar /valorar, com parlen els nostres nens :

- * Què hem de conèixer inicialment .
- * Primeres qüestions a observar i analitzar del llenguatge dels nens.
- * Consensuar forma de registre/s- documentació útils per l'escola.

3.- Definir conjuntament com treballar per a millorar el llenguatge dins l'escola :

- * Situacions d'aprenentatge a l'aula i a l'escola que ja es fan habitualment, però potser cal posar-hi més accent, reformular, per a millorar el llenguatge de tots els nens.(relacionades amb les rutines d'aula, en el desenvolupament de les activitats...)
- * Propostes i programes de millora , en funció de diferents dificultats - ,comportaments lingüístics , dins l'aula o en petit grup. Pràctica compartida amb els tutors.

COM S'ADQUIREIX EL LLENGUATGE ?

(com activitat que s'aprèn i s'ensenya) :

* **S'aprèn en un espai social compartit per adults i infants.**

* **S'aprèn en interacció amb persones més competents.**

* **Els adults intervenen utilitzant estratègies comunicatives per adaptar-se a l' infant i facilitar-li la seva adquisició.**

* **Família i escola són els elements bàsics d'intervenció. Els dos entorns naturals bàsics.**

Què facilita l'escola?

- Continua i complementa l'adquisició del llenguatge iniciada a l'entorn familiar.
- Dóna peu a un ús del llenguatge descontextualitzat de l' aquí i ara.
- Facilita la generalització de conceptes i termes
- Ofereix un microcosmos de relació social.
- Potencia la llengua oral com a principal vehicle de transmissió de coneixements.
- Pot i ha de facilitar orientacions als pares respecte a com millorar el llenguatge dels seus fills.

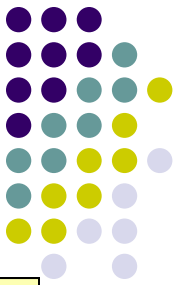
El desenvolupament comunicatiu i lingüístic 1/2

ETAPA PRE-LINGÜÍSTICA			ETAPA LINGÜÍSTICA					
NAIX	4 m-9 m	9 m -12 m	12m- 24 m	24-30 m	30-36 m	36-60 m	5 – 7 anys	
COMUNICACIÓ I ÚS LLENG.	<ul style="list-style-type: none"> Interès per les persones: <ul style="list-style-type: none"> - Cares - Veus - Sons parla 	<ul style="list-style-type: none"> Els seus senyals creen un efecte però no és reconegut com a comunicatiu. Són els adults de l'entorn que atribueixen intenció a les accions del nen. 	<ul style="list-style-type: none"> Mostra intencions desigs i interessos ATENCIÓ CONJUNTA : Mostra a l'altre allò que vol: <u>demanda</u> Dirigeix l'atenció de l'altre cap un objecte o interès: <u>comentari</u> 	<ul style="list-style-type: none"> 12-18 m: Expressa amb paraules les ma-teixes funcions: demanda d'objectes i accions, refús, comentaris, 18-24 m: Demanda informació, resposta a preguntes, reconeixement. 	<ul style="list-style-type: none"> Augmenta la freqüència de continuïtat del tòpic. Pot fer servir paraules com: gràcies, si us plau. 	<ul style="list-style-type: none"> Sap continuar el tòpic i afegir més informació(50%) Fa demandes d'aclariment Manté el tema del que explica. 	<ul style="list-style-type: none"> Mostra habilitats per demanar de manera indirecta Més consciència dels aspectes socials d'una conversa. Ús d'<i>el-lipsis</i> per consciència de compartir pressuposicions Creació de rols imaginaris 	<ul style="list-style-type: none"> Capacitat de fer narracions "verdaderes" amb un tema central, un punt àlgid i una resolució Capacitat de parlar de fets i esdeveniments no presents en el context.
CONEIX. MÓN (SEMÀNTICA)		<ul style="list-style-type: none"> El seu creixement cognitiu estretament lligat a les seves experiències: De mica en mica va donant significat als esdeveniments que viu: bany, menjar, arribada pare/mare... 8-12 m: Entén entre 3-50 paraules Les primeres paraules són noms de familiars propers, rutines, de jocs comunicatius, o referents a l'aparició, desaparició, recurrència d'objectes. 	<ul style="list-style-type: none"> 18 m: 50-100 paraules. Expressen: agent acció, objecte, localització, possessió, negació, rebuig, desaparició. Entén algunes paraules fora de les rutines. Necessita molt el suport contextual 	<ul style="list-style-type: none"> Entén i fa preguntes sobre persones (qui?), objectes (què?), sobre esdeveniments bàsics (què fas?, on vas?) 	<ul style="list-style-type: none"> Entén i fa preguntes de " per què?". Entén i fa servir paraules espacials bàsiques 	<ul style="list-style-type: none"> Capacitat d'establir relacions temporals i causals Esquemes mentals de la seqüenciació en les rutines i els esdeveniments freqüents 	<ul style="list-style-type: none"> Promig de vocabulari expressiu al voltant de les 5000 paraules 	

El desenvolupament comunicatiu i lingüístic 2/2

ETAPA PRE-LINGÜÍSTICA				ETAPA LINGÜÍSTICA				
NAIX	4 m-9 m	9 m -12 m	12m- 24 m	24-30 m	30-36 m	36-48-60 m	5 – 7 anys	
MORFOSINTAXI				<ul style="list-style-type: none"> 12-18 m: Ús d primeres paraules per a comunicar intencions 18-24 m: Combinacions de paraules basades en el significat <u>Regles semàntiques</u> L'ordre de les paraules és consistent. 	<ul style="list-style-type: none"> Inici ús de marques morfològiques Emergència de les primeres marques 8ex plural) Preguntes formades mitjançant l'entonació. 	<ul style="list-style-type: none"> Modulació de frases simples Dificultats en l'ús del verb "ser" Sobregeneralització de formes irregulars 	<ul style="list-style-type: none"> 36-42 m: Primeres oracions complexes Ús correcte verbs auxiliars però encara algun error. Presència de v.irregulars en passat / ús correcte determinants/ pronoms possessius 	<ul style="list-style-type: none"> Domini d'estructures sintàctiques simples i en procés en el domini de les complexes. <p>*Caldrà esperar fins enllà dels anys escolars per a que hi hagi un domini complet (Owens)</p>
				FONOLOGIA				<ul style="list-style-type: none"> 12-15 m <u>Jargó</u> (co-ocurrència amb les primeres paraules) <ul style="list-style-type: none"> - CV - CVC - CVCV } 10% <ul style="list-style-type: none"> - Varietat entonacions i accents. - Consonants oclusives i nasals (85%)
FONAMENTS MECÀNICIS								FONAMENTS COGNITIVIS

Què hem de conèixer inicialment?

- 1.- Edat del nen/s i si hi ha alguna causa que pugui incidir
- 2.- Com fan servir el llenguatge en les diverses situacions educatives (***) i informar-nos de com ho fan a casa, per perfilar comportament lingüístic del nen/es

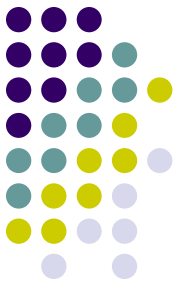
(***) En diverses situacions del context escolar com : entrades/sortides, pati , racó de joc, hora del conte, conversa...

- 3.- Observar quines estratègies comunicatives fan/ fem servir els interlocutors adults i companys, a l'hora d'establir la interacció amb els nens/es.

- 4.- Altres aspectes no lingüístics a prendre en consideració: grau d'atenció, implicació en la interacció, nivell de joc simbòlic....

*** Cal tenir **registres per les observacions dels diferents aspectes a considerar** . Útils per a contrastar perfils i evolució i fer propostes de millora.

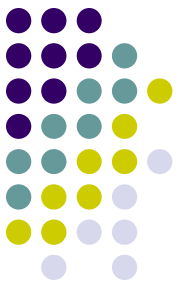
TIPUS LLENGUATGE EN LES DIFERENTS SITUACIONS COMUNICATIVES

SITUACIÓ DE CONVERSA:	<ul style="list-style-type: none">→ En general, els nens fan estructures sintàctiques més llargues.→ Permet més diversitat lèxica.→ Permet situacions descontextualitzades (Ex. parlar del que va fer el dia anterior).→ Permet l'ús d'estructures més avançades (Ex: en el cas dels temps verbals).→ Permet veure aspectes d'intenció comunicativa (Ex: si fa demandes, si aporta més informació...) i d'habilitat comunicativa (com ho fa per expressar el que vol).→ Millors resultats si aquesta situació de conversa neix en moments realment comunicatius i no en situacions que es poden viure com a examen (per ex. fora del seu context habitual). <p>Atenció: L'adult ha de ser reconegut pel nen i/o ser un bon comunicador capaç de crear empatia amb aquest.</p>
S. DE JOC	<ul style="list-style-type: none">→ Permet veure aspectes més cognitius: (Ex: com manipula, com imagina...).→ Permet muntar situacions per valorar com comprèn.→ El llenguatge està molt contextualitzat i sovint no ca UBlen estructures completes per expressar allò que vol.
S. NARRACIÓ conte conegut	<ul style="list-style-type: none">→ Permet veure a més d'oracions, text narratiu amb elements de coherència (ex: pronoms) i de cohesió (ex: adverbis).→ Permet veure la representació mental que té el nen del que es narra. <p>Atenció: Explicar un conte no vol dir mirar un conte amb imatges. Les imatges poden emascarar el fil narratiu. Per valorar com narra cal que el contingut sigui ben conegut (un conte explicat moltes vegades).</p>

Preguntes que ens podem fer els interlocutors adults.

- Aquesta situació.... dóna motiu a que el nen parli?
- He anticipat el tema..., perquè el nen estigui situat en el què parlarem?
- Ens estem anticipant a les necessitats del nen abans de que ell hagi tractat d'expressar el què vol dir?
- Faig suficients pauses perquè el nen pensi el què vol dir?
- Simplifico massa el **meu** llenguatge per fer-li més fàcil al nen ?
- Faig moltes preguntes? Són preguntes naturals o tipus test? (L'adult com a interlocutor o com avaluador)
- Utilitzo estratègies d'interacció verbal :expansions, correccions implícites, encadenaments....?
- Procuro “tibar” del tema per a mantenir diversos torns dins la conversa
- Tinc una conversa **amb** el nen o estic parlant **al** nen? .
-

Idees bàsiques sobre Retard i Trastorn

- **Retard:** retard temporal en l'adquisició però amb evolució paral·lela a l'estàndard en els trets característics de cada una de les etapes. És a dir paràmetres evolutius normals amb desfasament cronològic.
- **Trastorn:** patrons d'error no usuals en els processos d'adquisició i asincronies en el desenvolupament dels diferents components lingüístics. No segueix paràmetres i es manté després dels 5-6 anys.
- El ritme **d'evolució** és un factor important.